

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**КАФЕДРА СУСПІЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН
КАФЕДРА ДИТЯЧИХ ХВОРОБ**

**ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
ІV МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

**«СОЦІАЛЬНО-ЕТИЧНІ ТА ДЕОНТОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ
СУЧАСНОЇ МЕДИЦИНИ
(НЕМЕДИЧНІ ПРОБЛЕМИ В МЕДИЦИНІ)»**

23-24 лютого 2023 року

м. Запоріжжя

Редколегія:

Л. М. Боярська – завідувач кафедри дитячих хвороб ЗДМУ, кандидат медичних наук, професор;

І. Г. Утюж – завідувач кафедри суспільних дисциплін ЗДМУ, доктор філософських наук, професор;

Ю. В. Котлова – кандидат медичних наук, доцент кафедри дитячих хвороб ЗДМУ;

Д. П. Сепетий – доктор філософських наук, доцент кафедри суспільних дисциплін ЗДМУ;

Н. В. Спиця – кандидат філософських наук, доцент кафедри суспільних дисциплін ЗДМУ;

С. А. Козиряцька – кандидат наук із соціальних комунікацій, доцент кафедри суспільних дисциплін ЗДМУ.

С69

Соціально-етичні та деонтологічні проблеми сучасної медицини (немедичні проблеми в медицині) : зб. матеріалів IV Міжнародної науково-практичної конференції (23-24 лютого 2023 року). – Запоріжжя : ЗДМУ, 2023. – 207 с.

Автори матеріалів несуть повну відповідальність за достовірність наданої у доповідях інформації й точність наведених цитат. Точка зору автора не завжди може співпадати з позицією редколегії.

<i>Ісайчева К.К., Каплаушенко А.Г., Самелюк Ю.Г.</i> ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС НА КАФЕДРІ ФІЗКОЛОЇДНОЇ ХІМІЇ ЗДМУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	134
<i>Козиряцька С.А.</i> РЕАЛІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ДИСЦИПЛІН ГУМАНІТАРНОГО ЦИКЛУ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ	135
<i>Кришталь В.М.</i> ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ МЕДИЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ	138
<i>Крісанова Н.В., Іванченко Д.Г., Рудько Н.П., Черчесова О.Ю.</i> ЗМІНА ПІДХОДІВ У ВИРІШЕННІ ПРОБЛЕМИ ПІДВИЩЕННЯ ПОКАЗНИКА ЯКІСНОЇ УСПІШНОСТІ З ДИСЦИПЛІНИ «БІОЛОГІЧНА ХІМІЯ» У СТУДЕНТІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «МЕДИЦИНА» ПРИ ДИСТАНЦІЙНІЙ ФОРМІ НАВЧАННЯ	139
<i>Крупей К.С., Деген А.С., Кравченко Г.В.</i> ЖАНР ІНТЕРВ'Ю ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ІНСТРУМЕНТ ОТРИМАННЯ СТУДЕНТАМИ ІНФОРМАЦІЇ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО Й АСИНХРОННОГО НАВЧАННЯ	140
<i>Кулакова О.М.</i> ДИСТАНЦІЙНЕ ВИКЛАДАННЯ ФІЛОСОФІЇ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ	142
<i>Мазулін О.В.</i> САМОСТІЙНА РОБОТА ФАРМАЦЕВТИВ-ІНТЕРНІВ З ДИСЦИПЛІНИ «СТАНДАРТИЗАЦІЯ ТА СЕРТИФІКАЦІЯ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ» В УМОВАХ ON-LINE НАВЧАННЯ	143
<i>Масік Н.П.</i> СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО РОБОТИ ЗІ СТУДЕНТАМИ СТАРШИХ КУРСІВ	144
<i>Пилипенко В.В.</i> ОСОБЛИВОСТІ ДИСТАНЦІЙНОГО ВИКЛАДАННЯ ПРОПЕДЕВТИКИ ВНУТРІШНЬОЇ МЕДИЦИНИ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ У ВОЄННИЙ ЧАС	145
<i>Рогова А.В.</i> ПРОБЛЕМИ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ ТА ІНТЕРАКТИВНЕ НАВЧАННЯ В МЕДИЦИНІ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ	146
<i>Самойленко О.В., Малахова В.В.</i> СТВОРЕННЯ СПРИЯТЛИВОГО МІКРОКЛІМАТУ В ГРУПІ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ	149
<i>Сенетий Д.П.</i> ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ ПРОБЛЕМАТИКИ ФІЛОСОФІЇ СВІДОМОСТІ ДЛЯ ЗДОБУВАЧІВ НАУКОВОГО СТУПЕНЯ PhD В МЕДИЧНИХ ЗВО	150
<i>Сидоренко О.В., Денисенко О.М.</i> ОСВІТА В УМОВАХ ВІЙНИ: ВИКЛИКИ І ПРОБЛЕМИ	151
<i>Соляненко О.Л.</i> ОСОБЛИВОСТІ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ	154
<i>Соляник О.В.</i> СИТУАЦІЙНО-РОЛЬОВА ГРА У ВИВЧЕННІ ПРОПЕДЕВТИЧНОЇ ПЕДІАТРІЇ ПРИ ДИСТАНЦІЙНОМУ НАВЧАННІ	155
<i>Стиця Н.В., Школова О.П.</i> ВИКЛАДАННЯ ФІЛОСОФІЇ В МЕДИЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ В УМОВАХ ВІЙНИ ЯК ТЕРАПІЯ	156
<i>Ткач А.В.</i> ДЕРЖАВНА МОВА – МОВА ФАХОВОГО СПІЛКУВАННЯ	157
<i>Точиліна Т.М., Точилін А.В.</i> ПРОБЛЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА КОНТРОЛЮ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ-МЕДИКІВ ПРИ ВИВЧЕННІ КУРСУ МЕДИЧНОЇ ТА БІО-ЛОГІЧНОЇ ФІЗИКИ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ	158
<i>Уварова О.О.</i> ВИБІРКОВА ОСВІТНЯ КОМПОНЕНТА «ІМІДЖ ЛІКАРЯ»: ПЕРШІ РЕЗУЛЬТАТИ ВИКЛАДАННЯ	159

Варіативність змісту тестів рекомендовано досягати за допомогою застосування фасетів. «Фасетом називається набір змінних елементів завдання, що представляються в фігурних дужках для випадкового вибору під час автоматизованого тестування». Автори методики підкреслюють, що цей принцип відноситься до змісту завдань, а набір відповідей має бути однаковим. Під час комп'ютерного тестування, випробуваний отримує з фасета тільки один варіант змісту завдання. Таким чином, можна скласти індивідуальне завдання для кожного студента в групі і ефективно перевірити однакові елементи любої теми, виключив можливість списування, яке є «традиційною вадою середньої і вищої школи», що загострюється в умовах дистанційної освіти.

Близькими до тестових завдань за часом виконання і ефективністю можна зробити питання відкритої форми. Вони не мають готових відповідей, їх потрібно вписати у відведеному місці (записати одним словом, цифрою, буквою, словосполученням). Відкрита форма завдань програє тестам за критерієм технологічності, а також іноді за об'єктивністю оцінювання. Проте така форма стимулює мислення студентів, покращує запам'ятовування навчального матеріалу шляхом актуалізації набутих знань і вмінь.

В їх формуванні і оцінюванні також суттєву роль в умовах дистанційної освіти можуть мати завдання на встановлення відповідності елементів одного стовпця елементам інших, на відновлення правильної послідовності подій, що призначені, насамперед, для перевірки сформованості алгоритмічного мислення та алгоритмічних знань і вмінь, навичок пізнавальної діяльності.

Таким чином, використання онлайн платформи Teams надає можливості створення різних форм завдань для формування і оцінювання знань студентів і використання їх у навчальному процесі. Важливим моментом такого використання є великий об'єм інформації, яку представляє платформа (зведені по групам результати тестування, запитання, на які часто відповідають неправильно, узагальнені графіки відповідей на кожний тест і т.п.), що служить джерелом даних для аналітики, визначення та розрахунку показників якості тестів та, за необхідністю, корегування їхнього змісту.

Список використаних джерел

1. Augustin M. How to learn effectively in medical school: test yourself, learn actively, and repeat in intervals. *Yale J Biol Med.* 2014;87(2):207-12. PMID: 24910566; PMCID: PMC4031794.
2. Yang BW, Razo J, Persky AM. Using Testing as a Learning Tool. *American Journal of Pharmaceutical Education*, November 2019;83(9): 7324; doi: <https://doi.org/10.5688/ajpe7324>
3. Larsen DP, Butler AC, Roediger HL 3rd. Test-enhanced learning in medical education. *MedEduc.* 2008; 42(10):959-66. doi: 10.1111/j.1365-2923.2008.03124.x. PMID: 18823514.
4. Сергієнко В.П. Методичні рекомендації зі складання тестових завдань / В.П. Сергієнко, Л.О. Кухар. – Київ : НПУ, 2011. – 41 с.
5. Конструювання тестів. Курс лекцій / Л.О. Кухар, В.П. Сергієнко. – Луцьк, 2010. – 182 с.

ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС НА КАФЕДРІ ФІЗКОЛОЇДНОЇ ХІМІЇ ЗДМУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

*Ісайчева Ксенія Кирилівна,
заочний аспірант кафедри фізикоїдної хімії,
Каплаушенко Андрій Григорович,
д. фарм. н, професор, завідувач кафедри фізикоїдної хімії,
Самелюк Юрій Геннадійович,
к. фарм. н, старший викладач кафедри фізикоїдної хімії,
Запорізький державний медичний університет*

Великих змін зазнало класичне сприйняття здобувачем освіти навчального процесу. Не стали винятком і студенти медичних та фармацевтичних вишів.

Зародив нові погляди на освітні послуги ще в 2019 році вірус COVID-19. Суть цих поглядів полягала у більш широкому сприйнятті online – формату освіти як професорсько – викладацьким складом так і здобувачами освіти. Адаптація не була миттєвою та легкою, проте представники освітян України гідно прийняли цей виклик, розробивши числену кількість підходів для належної підготовки майбутніх спеціалістів.

Проте 24 лютого поставило перед кожним Українцем ряд нових викликів, пов'язаних з військовою агресією російської федерації проти нашої держави!

Виклики, які були поставлені перед викладачами Запорізького державного медичного університету та їх вирішення, зокрема на кафедрі фізикоїдної хімії, ми з нашою командою висвітлюємо у цій доповіді.

Перший виклик який перед нами постав – це зміцнити нашу згуртованість. Згуртованість це заперука вирішення найскладніших задач! Саме тому першочергово нашою командою було прийняте рішення перемістити фокус уваги з академічних успіхів на підтримку й нормалізацію психічного стану здобувачів освіти. Складно здійснити об'єктивне оцінювання рівня знань, враховуючи обставини в яких знаходиться студент під час підготовки до занять або безпосередньо самого заняття (бо на це впливають додаткові обставини спричинені війною, зокрема: повітряні тривоги, знаходження студента в бомбосховищі, або його місцезнаходження на тимчасово окупованих територіях, тощо). Цей ряд факторів має лише один вектор, що приведе до позитивного результату – це згуртованість.

Другий виклик – це мотивація. Мотивація як здобувача освіти так і самого викладача. Через стресовий стан, спричинений війною, ми не можемо повною мірою розкрити свій потенціал, оскільки через невпевненість у сьогоднішньому дні, у завтрашньому дні нам дуже складно правильно розставляти акценти та розподіляти час. Як одну з переваг нашої професійного вектора, можна виділити користь суспільству. Корисна справа для суспільства, особливо у тяжкий час обов'язково мотивує до нових успіхів. Тому для педагогічного працівника кожен день то нова порція мотивації, тим більше для студентів медиків та фармацевтів. В умовах війни їх працю неможливо переоцінити! Саме такими принципами живе кафедра фізикоїдної хімії ЗДМУ.

І насамкінець третій виклик – це необхідність спрямувати весь накопичений досвід на організацію навчального процесу. Основою у студентів, майбутніх медиків та фармацевтів, на дисциплінах, що вони проходять на кафедрі фізикоїдної хімії ЗДМУ є лабораторний практикум. В умовах воєнного часу немає можливості бути присутніми студентам в лабораторії. Тому існує необхідність в онлайн режимі занурити студента в атмосферу, що відповідала би його робочому місцю в хімічній лабораторії. Це і сформувало низку пріоритетних напрямів у проведенні віддаленого заняття. Зокрема це візуалізація експериментальної частини, передання досвіду студентам таким чином, щоб вони змогли застосувати свої вміння після завершення пари.

В підсумку важливо відзначити що для досягнення основної мети кожного викладача та здобувача освіти, особливо в умовах воєнного часу необхідними є три основні компоненти, а саме: згуртованість, мотивація та вміння користуватись накопиченими знаннями.

Немає сумніву, що війна закінчиться перемогою України, а набутий досвід як у викладачів так і у здобувачів освіти залишиться з ними та буде працювати на благо всього Українського народу! Слава Україні!

РЕАЛІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ДИСЦИПЛІН ГУМАНІТАРНОГО ЦИКЛУ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ

*Козиряцька Світлана Анатоліївна,
кандидат наук із соціальних комунікацій, доцент,
Запорізький державний медичний університет*

Анотація. У статті розглянуто виховний потенціал гуманітарних дисциплін у контексті дистанційного навчання. Зокрема, вказано, що їх виховні завдання і можливості полягають не лише у підвищенні загальної культури й освіченості, але й у формуванні суспільно-духовних цінностей, свідомої громадянської позиції, уявлень про національну ідентичність, інформаційну культуру, визначенні інтелектуальних орієнтирів. Для цього доцільним визначено використання активних методів навчання, які стимулюють самостійне та критичне мислення, зокрема дискусій, «круглих столів», проблемно-пізнавальних завдань; використання аудіовізуальних матеріалів, що спонукають до аналізу та переосмислення.

Abstract. The article researches the educational potential of humanitarian disciplines in the context of distance education. In particular, their educational tasks and potential consist not only in raising general culture and education, but also in the formation of social and moral values, conscious citizenship, ideas about national identity, information culture, and the define of intellectual landmarks. The use of active learning methods for this purpose is very important, because they stimulate independent and critical thinking, in particular discussions, problem-cognitive tasks; the use of audiovisual materials that encourage analysis and rethinking.

Сучасна вища освіта, починаючи з 2020 року (спочатку через пандемію, а далі – через воєнні дії в Україні), змінила вектор свого існування та переорієнтувалась переважно на сферу дистанційного навчання. Відтак, завданням викладача вищої школи стало, з одного боку, оптимальне застосування тих засобів навчання, які характеризуються найбільшим дидактичним